

Alle 3-vuotiaiden kielenkehityksen checklist

Puheterapeutti Anne Hilden, 2022

Ikä	Vuorovaikutus	Kuunteluvalmius	Kommunikointi	Äänen käyttö	Sanavarasto	Ilmaisu, lausepuhe	Leikki	Syöminen, puhemotorikka
1 v	kosketukseen reagointi, peilaaminen, matkimishalu	omaa nimeen reagointi, aikuisen puheeseen suuntautuminen	kommunikatiiviset eleet, osoittaminen, asianmukaiset ilmeet ja kehonkieli	tahdonvarainen ääntely, matkiminen, monipuolinen äänien kokeilu	symbolifunktio, tavoittelee sanoja tai sanahahmoja	kokonaisilmaisu, elekieli ja tilanteenmukainen kehonkieli, tulee ymmärretyksi	esineiden monipuolinen tutkiminen, symbolisen leikin alku	juo kupista, imee pillillä, pureskelee sormipaloja, lusikan tyhjentäminen ja suun sulku ok
1,5 v	aikuisen puheen seuraaminen, vuorovaikutuksen kesto	ohjeet ja kehotukset menevät perille ilman visuaalista vihjettä, luetun seuraaminen	kommunikaatiohalukkuus ja -taidot kokonaisilmaisun avulla, viittomat	matkii ääniä, kokeilee lauluja ja loruja, ääntelyn monipuolisuus	sanavarasto väh. 50 sanaa, oppii uusia sanoja	2 sanaa peräkkäin, lausepuheen alku	leikkikalujen ja esineiden asianmukainen käyttö, hoivaleikit	juo kupista, syö lusikalla, käsittelee sattumat, pureskelu ja nieleminen sujuu helposti, liikuttelee kieltä mallin mukaan
2 v	vastavuoroisuus, kiinnostuu enemmän ihmisistä kuin laitteista	noudattaa ohjeita, löytää pyydyt yksityiskohdat kuvista, jaksaa kuunnella kokonaisen kuvakirjan, kuuntelee ja muistaa loruja	haluaa tietää käsitteitä, kysyy ja kommentoi	tuottaa erilaisia sanoja, matkii loruja, lauluja ja äänellisiä nyansseja	itsenäistä nimeämistä, uusien sanojen kokeilua toistamalla, noin 200 sanaa	lausepuhe vahvistuu, saa ilmaistuksi itsensä ja tarpeensa puheella, Huom. änkytys ja puheen pelko	symbolinen leikki vahvistuu, aikuisen toiminnan jäljitely, puhe mukana leikissä	pureskelu, suun sulku ja nieleminen vaivatonta, ei kuola, lärpäytys ja nuoleminen kielellä onnistuu
3 v	keskustelukyky, vuorottelutaidot	luetun kuunteluun keskittyminen, ohjeiden noudattaminen, lorujen oppiminen, erilaisten äänien tunnistaminen	saa kerrottua tarpeelliset asiansa puheella tai viittomilla	puheääni ja puheen tuotto sujuvaa ja ponnistamatonta, Huom. käheys, kuiskailu ja huutaminen	10 uutta sanaa päivässä, sanavaraston kasvu nopeaa, passiivinen käsitteenhallinta	sanasto riittävä lausepuheeseen, äänneistön hallinta; äännevirheet/-puutokset ok, kertomiseen riittävä lausepuhe	sisäisen kielen jäsentyminen leikissä, roolileikit, yhteisleikki, sääntöjen oppiminen	kielen toiminnot eriytyvät, suun motorinen toiminta vaivatonta, itsenäinen syöminen

Puheterapiaan lähettämisen kriteerit

1 v	1,5 v	2 v	3 v
kontaktin saaminen vaikeaa, ei seuraa ympäristöä eikä pyri vaikuttamaan siihen, vastavuoroisuuden puute, ääntelyn puuttuminen, poikkeava ääni, syömisen, nielemisen ja imemisen vaikeudet	kontaktin saaminen vaikeaa, vähän kommunikatiivisia eleitä, ei ollenkaan sanoja tai sanayritelmiä, ei noudata ohjeita, ei symbolista leikkiä, poikkeava ääni	kontaktipulmat, ymmärtämisen vaikeudet, runsas kuolaaminen, syömisen pulmat, alle 10 sanaa, änkytys tai poikkeava ääni	kontaktipulmat, ei noudata kaksiosaista ohjetta, sanavarasto suppea, sanojen äänneasu vaikeasti tulkittavissa, ei osaa taivuttaa, kuolaamista, syömisen pulmia, änkytys, äänen pulmat, valikoiva puhumattomuus